

מסורת הש"ס

(א) [ע"ז.ה.] (ב) [ברכות טז.]
 יצומות סד; (ג) חולין (ד)
 (ה) [ז"ל בקומתו.] (ו) [אמרת]
 זו. [ע"ש.] (ז) [ז"ל והכחיו.]
 (ח) [ברכות מב.] (ט) [חמס']
 דקוטס פ"א [ה"ל] סוטה י'
 קדושין לה. (י) [יצמות מב.]
 דה לה (י) [נמש'] בסד'
 לה העליון לה דה לה. [מב.]
 הרד"ק. (יב) [ז"ל טו. סנהדרין]
 יא: (יג) [ז"ל כססה.] [שיח]
 דע עמ' י"א (יד) [ע"ש]
 [ז"ל לשם.] (טו) [ז"ל אחר]
 ש"ד דמקץ. (טז) [נוע"ע חס']
 חולין. (יז) [ז"ל אל מקרי וכו']
 מ"ש בשם שערור. (יח) [פרק]
 טען. (יט) [ח"י פ"ב] (כ) [פרשת בא]
 כ"א (כ"א)

הגהות הב"ח

(ב) גבי אחריו חתם ששאלך
 ששאלך מלואים (ג) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (ד) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (ה) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (ו) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (ז) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (ח) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (ט) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (י) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (יא) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (יב) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (יג) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (יד) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (טו) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (טז) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (יז) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (יח) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (יט) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (כ) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (כא) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (כב) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (כג) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (כד) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (כה) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (כו) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (כז) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (כח) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (כט) ו' ו' ו'
 ששאלך מלואים (ל) ו' ו' ו'

הגהות מהר"ב

[א] תוב: ד"ה חלל וכו'
ולמאי דמסקין וכו'. נ"ב עיין
מהרש"א ח"א וציפה תואר
בראשית רבה פרשה מ"ו סימן
ו' דד"ה אותה השנה וכו'
וציפ"ת שם פרשה נ"ג ד"ה
לנר חדשים וד"ה לשבעה וכו'
ועיין גם צמח הקדוש
בפרשיות הנ"ל ועי' צ"ש
צאה"ע סי' ד' סק"י יט:

תורה אור השלם

1. יואמר אֵלֶיהֶם תִּדְרֹשׁ
הָאֶרֶץ דָּשֵׁא שֶׁשׁ מִדְּרֹשׁ
דְּרֹשׁ עַץ פִּרְיָה שֶׁשׁ הָאֶרֶץ
לִמְנוּ אֶשֶׁר וְרַע בִּי אֵל
הָאֶרֶץ וְהִיא בְּרִיאַתִּיא וְאֵי
2. וְאֵד עֵלֶיָּהּ מִן הָאֶרֶץ
וְשִׁשָּׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי
הָאֶרֶץ; בְּרִיאַתִּיא וְאֵי
3. וְתִרְצֵהוּ הָאֶרֶץ דָּשֵׁא
עֵשֶׂב מִדְּרֹשׁ וְרַע לִמְנוּהָ
וְבִי מִשְׁעָה וְרַע אֶשֶׁר יִרְיֵה
4. בְּרִיאַתִּיא וְאֵי כָּל
טוֹב; לְכֹשׁוּ בְּרִים הָעֵצִים
וְעִמְקִים; יִעֲשֶׂהוּ בִי יִתְרֹעֶשׂ
אֵף יִשְׁרָאֵל; הַחַיִּים הֵם יֵד
5. חֲבֵרָה; וְשִׁשָּׁקָה וְהִיא
וְכָל עֲבָאָה; בְּרִיאַתִּיא וְאֵי
6. וְיִקְדֹּשׁוּ לֵאלֹהֵי הַמִּזְבֵּחַ
שֶׁלֹּמֶה בִּי אִישׁ יִשְׂרָאֵל;
7. בִּקְרָח הָאֲתִיבִים; בְּחָן
הוּא הַחֲדָשׁ הַחֲשִׁבִיבִים
מִלִּכִּים אֵת כָּל
8. וְיִרְאֵה אֶת הַקִּטְנִי
וְשֶׁמֶלֶךְ יִאֲמֹר אִתָּךְ
מוֹשֶׁבֶךְ וְשִׁים פֶּלֶאקֶךְ; וְאֵי
טוֹב; מִכֹּבֵד כֹּהֵן
9. שֶׁמֶעוֹ דְּרִים אֵת רִבִּי
וְהָאֲתִיבִים מִסְדֵּי אֶרֶץ בִּי רִיבִי
לִי עֵם עֲמֹה עֵם יִשְׂרָאֵל
10. מִכֹּבֵד; וְאֵי
11. קוֹל דּוּדִי תִּהְיֶה וְאֵי
מִדְּלֵעַל דֵּל הָאֲתִיבִים פֶּלֶאקֶךְ
לִנְבֻעֲתֵיהֶם; בִּי הַשְׁרִים בִּי
12. וְאֵי

(א) ונולדו אֲבוֹתָם. אֲבֹתָם ויעקב: נפקדה שרה. זא זכרונס לטובה וגור עליהן הרי"ן: ב) בטלה עבודה מאבותינו. ששה חדשים לפני גאולתם פסק השעבוד: חדשא הארץ. תמכסה ותמלכש דשאין: עץ פרי. שגמיר פרי: ואוסו הפרק זמן רביעה הוה. כלומר ורחיה לדרב בשטרי נברא העולם שהיה לגשמים היו צריכין עבודה זמן רביעה הוה: ופולא הארץ. ולא כתיב ותדשא הארץ: ועץ עושה פרי. ולא עץ פרי גמור: ואוסו הפרק זמן. הוא לבהמה ומה להחזק זה לזה ולכן היו צריכין ורחיה היא שצנין וצרך העולם: לנשו כרים. בזמן שיתרועעו שלש צנין (ה) אלמא ניסן זמן זיווג בהמה הוא: נרקה לדורות. עושה פרי לדורות

ומיהו השמא עץ פרי הו: **צקומסן נבראו**. והיינו עץ פרי ראו היה לטעון פרי מדי: **לדעסס**. שאלס מס חפצין להבראות ואמרו הן: **צציונס**. צעטס **(א)** אחד ואחד וצדפוס כל אחד: **ואומר שמעו הרים אס ריב ה' והאיתנים**. אלמא הס איתנים הס הרים ואשכחן דנקראו אבות הרים שנאמר מדלג על ההרים ודלג הארץ כשציל ההרים: **חדש יום**. **(א)** היך הו: **שנולד צו יוסמי עולם**. כשנמדש אייר גולדו כצר צינסן. אי נמי זימנין דניסן דתקופה נמשך צמוך אייר של לצנה: **(א)** להסנאות. להנות: **דסקיף צמזס**. שופר יו"ה וסוכה גולד וערבה וניסוך המים (וערבה): **למעד אשכז אליך**. **האשכז** האשכז האשכז דאשכז

השמים והארץ וכל
אלה צביונם ר"א אום
אבות שנא' ויקהל
איש ישראל בירח הא
בו אתני עולם מאי
לישנא דתקיפי הוא
ואומר שמעו הרים
מוסדי ארץ ואומר קו
על ההרים מקפי
ההרים בזכות אבות מ
אמהות ר' יהושע
אבות שנאמר ויהי
מאות שנה לצאת בנ
דמות

בשנה הרביעית בחדש וזו בירה שנולדו בו זיותני עול
בירה האיתנים התם ^(א) דתקיפי במצות ואידך נמי ה
דאית ביה זיוא לאילני ^(ב) דאמר רב יהודה ^(א) האי מאן
אילני דמלכלבי אומר ברוך שלא חיסר מעולמו כלום
ואילנות טובות להתנאות בהן בני אדם מ"ד בניסן
בתשרי נולדו בתשרי מתו שנאמר ^(א) ויאמר אליהם
אנכי היום ^(ב) שאין ת"ל היום ומה ת"ל היום היום ממי
שהקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיוני
שנאמר ^(א) את מספר ימך אמלא בפסח נולד יצחק
אשוב אליך אימת קאי אילימא בפסח וקאמר ליה
מי קא ילדה אלא דקאי בעצרת וקאמר ליה בתשרי
קא ילדה אלא דקאי בחג וקאמר לה בניסן אכתי בש
תנא אותה שנה מעוברת היתה סוף סוף כי מדלי
להו ^(א) אמר מר זוטרא אפילו למ"ד יולדת לתשעה
יולדת לשבעה יולדת למקומטעין שנאמר ^(א) ויהי לח
תקופות שנים ומיעוט ימים שנים בראש השנה נמי
מגלן א"ר אלעזר אתיא פקידה פקידה אתיא זכירה וזכי
אלהים את רחל וכתוב בחנה ^(א) ויזכרה ה' ואתיא
השנה דכתיב ^(א) שבתון זכרון תרועה פקידה פקידה
ה' את חנה וכתוב בשנה ^(א) וה' פקד את שרה ב
מבית האסורין מגלן ^(א) דכתיב ^(א) תקעו בחדש שונו

עב מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים בשנה הרביעית בחדש זו והוא החדש
 ז' בן הבית לז: מלכים א' ו 11 ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא
 מר אליל לא תעבר את הירדן הזה: ודברים לא כ 12 לא תהיה משפלה ועקרה במדברך
 כג כ 13 והקלעל מין דבר למועד אשוב אליך כעת תהי ולשרה כ: בראשית יח 1
 ד: וזה תולד בן ותקרא את שמו שמואל כ 16 שאלתי: שמואל א כ כ 15 ויבחר
 ה' אליהם ופחת את רחוקה: בראשית כ 17 וישבמו בבקר וישתחוו לפני ה' וישבו
 לאקנה את תנה אשתו ויזכרה י: שמואל א א ט 18 דבר אל בני ישראל לאמר
 יהיה לכם שבחון וזכרון תעשה קדש: ויקרא כג כ 17 כ פקד י: את תנה ואתה
 בניס ושתני בנות וזכרונ תעשה שמואל עם י: שמואל א כ כא 19 ויהי פקד את שרה באש

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה יא.

בראש השנה במלך עבודה מאבותינו במצרים. רבי יהושע מודה
הא ברוב ספרים ואע"פ שהחמילו המכות מניסן ספוט
המזכרים י"ג חדש כחמנן בעדיות (פ"ב משנה י') מ"מ לא פסקה עזשה
עד תשרי: לקומותן לדעתם צביבונם. לזיונס לדון יופי כמו
לעטרם (ר' ישעיה נה) לדרן בהמה

חיה ועוף כשגדלים [גדלים] צנו
 בכח צדעת ובקומה וכל זה היה
 במעשה בראשית בתחלת יצירתם
 וכולהו נפקי מדמכיו צבאם ט:
שנוגדו בו זיותני עולם. דלעג
 דלייר קרי ליה וזו ל"ק מידי דפיי
 צריט פירקין (דף ב: ד"ה כחדש וזו):
את מסחר ימין אמר. צקוק
 החולין (יצמות דף ג. וט) אמר
 חלו שני דורות: **אלא** דקאי
 בחג וקאמר לה בנין. סוגיא
 דשמעתא מוכח דבתשרי נמול אברהם
 אציו דצפרק השוכר את הפועלים
 (ב"מ דף ע"ו: ט) אמר בשלישי של מילה
 באו אצלו מלככים ואז נאמר לו
 למועד אשוב אליך כעת חיה וצפרקין
 דרבי אליעזר ט' נמי אמרינן צבאם ט"כ
 נמול אל"ף והסמא לפי דלמחר צבאם לאו
 דוקא אל"ף ימימי הפי הסח הוב כיון

רבינו חננאל

בראש השנה בטלה עבודה
מאבותינו במצרים, בניסן
נגאלו, בתשרי עתידין ליגאל.
ר' יהושע אומר בניסן נברא
העולם, בניסן נולדו אבות,
בניסן מתו אבות, בפסח
נולד יצחק, בראש השנה
נפקד שרה רחל ורחנה,
בראש השנה יצא יוסף ממצרים
האסורין, בראש השנה בטלה
עבודה מאבותינו במצרים.

[illegible]

שנולדו בו, בו בחדש
מתו, שהקב"ה ממלא שנות
הצדיקים מיום ליום, שנאמר
את מספר ימיך אמלא. בפסח

תה שנה מעוברת היתה, ורמ' נגה יולדת למקוטעין אלא לט' ובישרו המלאכים אותה שעה ימים. בראש השנה נפקדה חנה. אש השנה, אף זכירה שנאמרה שרה מחנה בפקידה פקידה.

ימים ועי' נחום' כן ד"ה אלא. הלים פא ד

נרד יצחק שנאמר למדע אשוב אליך כעת חיה ושלמה בן. ואוקימנא באתן בתשבי הוה קאי, למדע אשוב אליך, והוא מרע הפסח. אמר מן וטרא אפילו מאן דאמר יולדת תלשנה, דהיה מלאך מיום ליום, היולדת לו יורה ורמזה, דקיימא לן ביום שביעיה תלשנה [גא' פירסה נדה ורשבה (ד') טו'] ימים בנדה וילדה בפסח, נמצאת שילדה לו חדישים פחות א' שבועה גמר זכירה וזכרה, בחנה כתיב וזכרה ה' וכתבין בראש השנה בשתן זכרון תרועה, מה זכרון זה בחנה בראש השנה. וגמרו שתיהן שור ורמל מתנה, וגמרה חלה מתנה בזכירה זכרה, ופחות (א) כולי זיל פחות

אמר ורעש יי לשרה כאשר דבר: בראשית כא 20. יקמנו בחדש שופר בחדש ליום חגגנו